ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ความต้องการของเกษตรกรสตรีต่อการส่งเสริมการเลี้ยงไหม ในพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้เขียน

นางสาวนงลักษณ์ โคตรชุม

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฐิน ศรีมงคล กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัญจวน สาณะเสน กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภา คุณาพร กรรมการ

บทคัย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง (1) ข้อมูลทั่วไปค้านเศรษฐกิจ สังคม และค้าน การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมของเกษตรกรสตรี (2) เพื่อศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกรสตรีต่อการ ส่งเสริมของทางราชการ (3) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ค้านเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่น ๆ กับ ความต้องการของเกษตรกรสตรีต่อการส่งเสริม (4) เพื่อระบุปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร สตรี ต่อการส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรสตรีในเขตอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น คำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ได้จำนวนตัวอย่าง 192 คน เก็บ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดลอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรสตรีมีระดับความต้องการที่จะได้รับการส่งเสริมในเรื่อง เทคนิคการทอผ้าไหม การจัดหาตลาด และการป้องกันกำจัดโรคไหม มากที่สุด ส่วนความต้องการ ในระดับปานกลาง คือ การฟอกย้อมสีไหม การจัดดูงานในแหล่งที่ประสบความสำเร็จ การเลี้ยงไหม วัยอ่อน การจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไหม ไข่ไหมพันธุ์ดี การจัดทำแปลงหม่อนในท้องถิ่น การจัดหาอุปกรณ์ เลี้ยงใหม การจัดสร้างโรงเรือนเลี้ยงใหมในราคาถูก การจัดหาแหล่งเงินทุน หม่อนพันธุ์ดี และอบรม การทำดอกไม้ประดิษฐ์จากรังใหม

ตัวแปรที่สามารถอธิบาย ความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรสตรีต่อการส่งเสริม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ตัวแปร คือ ประสบการณ์ฝึกอบรม มีความสัมพันธ์ในทางลบกับ ความต้องการของเกษตรกรสตรีต่อการส่งเสริม ส่วนประสบการณ์ประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์ใน ทางบวก กับความต้องการของเกษตรกรสตรีต่อการส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงใหมที่สำคัญ ได้แก่ ขาดน้ำรด สวนหม่อนในฤดูแล้ง สวนหม่อนเกิดโรคระบาด ขาดปุ๋ยใส่สวนหม่อน ขาดท่อนพันธุ์หม่อน ขาด พื้นที่ปลูกหม่อน และแมลงศัตรูทำลายสวนหม่อน ส่วนปัญหาด้านการเลี้ยงใหม ได้แก่ หนอนใหม เกิดโรคระบาด ขาดแคลนวิชาการแผนใหม่ แรงงานไม่เพียงพอ ขาดแคลนไข่ใหมพันธุ์ดี ใบหม่อน ไม่เพียงพอ ขาดแคลนอุปกรณ์การเลี้ยงใหม และขาดแหล่งรับซื้อผลผลิตใหม สำหรับความต้องการ ช่วยเหลือสนับสนุนจากทางราชการ ได้แก่ จัดบริการอบรมในหมู่บ้าน ต้องการสารเคมีมาใส่หนอน ใหมและหม่อน จัดหาตลาดให้ จัดหาพันธุ์ใหมลูกผสม ต้องการให้เจ้าหน้าที่ออกมาติดตามผลงาน จัดหาท่อนพันธุ์หม่อน จัดหาแหล่งน้ำ จัดหาอุปกรณ์การเลี้ยงใหมมาจำหน่าย และจัดหาปุ๋ยเคมีราคา ถูกมาจำหน่าย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้ คือ (1) ควรมีการส่งเสริมความรู้ วิชาการเทคนิคใหม่ ๆ ให้ กับเกษตรกรสตรือยู่เสมอ เพื่อจะนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง (2) ควรมีการ กำหนดกลุ่มบุลคลเป้าหมายที่มีประสบการณ์ ความชำนาญที่แตกต่างกันในการส่งเสริม เพื่อก่อให้ เกิดประสิทธิภาพด้านการส่งเสริมมากยิ่งขึ้น (3) ควรมีการจัดอบรมในหมู่บ้านแทนการจัดอบรมตาม สถานที่ราชการ เพื่อให้เกิดความสะควกสำหรับบุคคลที่ไม่สามารถเดินทางไปอบรมตามสถานที่ราช การที่กำหนดไว้ได้ (4) ควรมีการประสานนโยบายแผนงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ ในการผลิตไข่ ใหมพันธุ์ลูกผสมให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการ (5) ในการส่งเสริมควรจะตระหนักถึงความ ต้องการที่แท้จริงของกลุ่มบุคคลที่จะไปส่งเสริม และน่าจะเป็นเรื่องที่กลุ่มเป้าหมายสนใจอยากรู้ อยากทราบ

Thesis title: Needs of Women Farmers for Sericulture Extension Services

in Amphoe Ban Pai, Changwat Khon Kaen

Author: Miss Nongluck Cottchum

M.Sc. (Agriculture): Agricultural Extension

Examination Committee:

Assist. Prof. Dr. Narinchai Patanapongsa Chairman

Assist. Prof. Katin Srimongkol Member

Assist. Prof. Runjuan Sanasen Member

Assist. Prof. Warapa Kunaporn Member

ABSTRACT

The objectives of the study were (1) to understand socioeconomic background and sericulture production of the women farmers; (2) to analyse the needs for sericulture extension services; (3) to analyse the relationship between the socioeconomic, other factors and needs of women farmers for sericulture extension services; (4) to identify the constraints and recommendation for the needs of women farmers for sericulture extension services.

A total of 192 farmers in Amphoe Ban Pai, Changwat Khon Kaen was studied by a Multistage Sampling method. The collection of data was carried out using a structured questionnaire for interviewing and then analysed by using percentage, mean, standard deviation and Stepwise Regression Analysis.

The study revealed that women farmers have much need for sericulture extension services concerning silk-weaving technique, marketing and disease control technique in silkworms. The medium needs for sericulture extension services by priority were dyeing of silk threads, field trips to successful sericulture activities, silkworm rearing, sericulture organization setting, good varieties of silkeggs, providing the mulberry field in the village, rearing equipment, construction of low cost rearing house, providing resource for funds supporting, good varieties of mulberry and training for silk products such as flower decoration.

Two variables are statistically realated to needs of women farmers for sericulture extension services. The experience of frequent training was negatively related to needs of women farmers but the occupational experience was a more positive relationship.

There were many important constraints in sericulture occupation. The important problems in mulberry cultivation were water shortage in dry season, insect and disease infestation, lack of input material as fertilizer, mulberry scion, planting area. The constraints in silk rearing were silkworm disease, technology know-how, insufficient labor, good varieties of silkeggs, mulberry leaves varieties, equipment and marketing of silk products. The women want the government sector to support them with training services in the village and give subsidy for material input as fertilizer, insecticide and fungicide, mulberry scion, provide hybrid varieties of silkworm, water resource and equipment for silk rearing.

Recommendations based on the finding of this study were (1) the women's knowledge should be improved to fit the real situaiton; (2) to improve efficiency of the women by selecting the target group with difference skills and experiences; (3) to have training in village area where farmer feel convenient to participate; (4) the

government sector should coordinate for policy and planning to increase the amount of hybrid varieties of silkeggs; (5) extension workers should know about the women's needs and interest of target group.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved